

Araştırma Makalesi/Research Article

İlk Sosyalfest 2024 Katılımcılarında Gürültü Farkındalığı: Retrospektif Bir Araştırma

Noise Awareness in Socialfest 2024 Participants: A Retrospective Study

Emre SÖYLEMEZ¹, Tekin KAYA², Döne Melike YİĞİT³, Tuana TUNÇ⁴, Ahmet Burak ŞAHİN⁵, Talha Abdullah AYDIN⁶, Nihat YILMAZ⁷

Öz: Amaç: Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk ulusal ve uluslararası Sosyal Bilimler Festivali (Sosyalfest), Karabük Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlendi. Bu çalışmanın amacı, Sosyalfest etkinliğine katılan bireylerde gürültü farkındalığının araştırılmasıdır. Gereç ve Yöntem: Bu çalışma, 2-3 Mart 2024 tarihinde gerçekleşen Sosyalfest etkinliğine katılan ve Gürültü ve Sağlık Derneği standını ziyaret ederek gürültü farkındalık anketini dolduran katılımcılar üzerinde gerçekleştirildi. Yüz kırk üç katılımcının anket verileri retrospektif olarak analiz edildi. Bulgular: Katılımcıların 65'i (%45,5) erkek, 78'i (%54,5) kadındı. En yaygın (%76,9) katılımcı yaş aralığı 19-39 yıl idi. En yaygın katılımcı (%70,6) eğitim durumu ön lisans- lisans idi. Katılımcıların sorulara verdikleri doğru yanıt oranı %83,2 ile %21,78 arasında değişiyordu. Katılımcıların sorulara verdikleri doğru cevap oranlarının ortalaması ise %57,05 idi. Sonuç: Çalışmamızda, katılımcıların çoğunluğunun üniversite mezunu olmasına rağmen, gürültü farkındalık ve bilgi düzeylerinin beklenenden düşük olduğunu gözlemledik. Bu durum, genel bir farkındalık eksikliği olduğunu ve gürültünün sağlık üzerindeki olumsuz etkilerinin yeterince anlaşılmadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Gürültü, Farkındalık, Sosyalfest, İşitme, Sağlık.

Abstract: Objective: The first national and international Social Sciences Festival (Socialfest) of the Republic of Turkey was hosted by Karabük University. This study aimed to investigate noise awareness in individuals attending the Sosyalfest event. Methods: This study was conducted on participants who attended the Socialfest event held on March 2-3, 2024, visited the Noise and Health Association stand and filled out the noise awareness survey. Survey data from one hundred forty-three participants were analyzed retrospectively. Results: Sixty-five participants (45.5%) were female, and 78 (54.5%) were male. The most common (76.9%) participant age range was 19-39. The most common educational level of the participants (70.6%) was an associate or bachelor's degree. The correct answer rate of the participants to the questions ranged between 83.2% and 21.78%. The average rate of correct answers given by the participants to the questions was 57.05%. Conclusion: Our study observed that although most participants were university graduates, their noise awareness and knowledge levels were lower than expected. This shows a general lack of awareness and inadequate understanding of the adverse effects of noise on health.

Keywords: Noise, Awareness, Socialfest, Hearing, Health.

¹Sorumlu Yazar: Öğretim Görevlisi, Karabük Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, ORCID: 0000-0002-7554-3048, emresoylemez@karabuk.edu.tr
Lecturer, Karabuk University, Vocational School of Health Services

²Öğrenci, Karabük Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Tıp Fakültesi, ORCID: 0009-0003-3667-8075, tkaya@gmail.com
Student, Karabuk University, Faculty of Medicine

³Öğrenci, Karabük Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Tıp Fakültesi, ORCID: 0009-0002-1791-512X, drmelikeyigit@gmail.com
Student, Karabuk University, Faculty of Medicine

⁴Öğrenci, Karabük Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Tıp Fakültesi, ORCID: 0000-0003-4521-4021, tuanatunc16@gmail.com
Student, Karabuk University, Faculty of Medicine

⁵Öğrenci, Karabük Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Tıp Fakültesi, ORCID: 0009-0008-4469-7467, ahmetburakyorgun@gmail.com
Student, Karabuk University, Faculty of Medicine

⁶Öğrenci, Karabük Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Tıp Fakültesi, ORCID: 0009-0007-5572-8663, talhaaydin2095@gmail.com
Student, Karabuk University, Faculty of Medicine

⁷Doç. Dr., Karabük Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Tıp Fakültesi, ORCID: 0000-0003-1575-1280, nihatyilmaz@karabuk.edu.tr
Assoc. Prof. Karabuk University, Faculty of Medicine

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk ulusal ve uluslararası Sosyal Bilimler Festivali (Sosyalfest), 2-3 Mart 2024'te Karabük Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlendi. Sosyalfest'te sivil toplum kuruluşlarının, kamu kurum ve kuruluşlarının, akademik birimler ve öğrenci kulüplerinin çalışmalarını paylaştığı 400 stant açıldı. Ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin toplam 14 farklı kategorideki projeleri ve fotomaraton yarışması değerlendirildi. Toplamda 700.000 TL ödül dağıtıldı. Festivaldeki katılımcıların farklı deneyimler yaşaması için Adab-ı Muaşeret Atölyesi, Öz Şefkat Eğitimi Atölyesi gibi 51 farklı atölye kuruldu. Sosyalfest'e il valisi, il ve ilçe belediye başkanları başta olmak üzere çevre illerin rektörleri katılım sağladı. İlkokul, ortaokul, lise ve üniversite öğrencileri tarafından da yoğun ilgi gören etkinliğe yaklaşık 100.000 kişi katıldı.

Sosyalfest'te açılan stantlardan biri de Gürültü ve Sağlık Derneğinin açmış olduğu stanttı. Bu stantta katılımcılara gürültü hakkında bilgi verildi, çeşitli odyo-vestibüler testler uygulandı ve çekilişle katılımcılara Gürültüye Bağlı İşitme Kayıpları Kitabı (Yılmaz vs., 2022) hediye edildi. Gürültü; bireylerin yaşam kalitesini etkileyen, bireylerde çeşitli sağlık sorunlarına yol açan toplumsal bir konudur (Basher vd., 2014). Özellikle yoğun şehirlerde, trafik, inşaat, endüstriyel faaliyetler ve diğer kaynaklar nedeniyle gürültü kirliliği sıkça yaşanır. Dolayısıyla, gürültü farkındalığı, kamu politikaları, şehir planlaması ve sağlık konularında önemli bir sosyal mesele olarak ele alınabilir. Bu çalışmanın amacı, Sosyalfest etkinliğine katılan bireylerde gürültü farkındalığının araştırılmasıdır.

Gereç ve Yöntem

Katılımcılar ve Veri Toplama Yöntemi

Bu tanımlayıcı araştırma retrospektif olarak gerçekleştirildi. Çalışma, 2-3 Mart 2024 tarihinde gerçekleştirilen Sosyalfest'te Gürültü ve Sağlık Derneği'nin standını ziyaret eden ve kitap çekilişine katılmak için gürültü farkındalığı anketini (GFA) dolduran katılımcılar üzerinde gerçekleştirildi. 143 katılımcının doldurmuş oldukları GFA verileri geriye doğru incelendi. Çalışma için Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulundan etik izin alındı (2024/05 Karar no:52).

Gürültü farkındalığı anketi, Özçetin (2020) tarafından geliştirilen Gürültü Farkındalık Ölçeği baz alınarak oluşturuldu. Orijinal ölçek 32 sorudan oluşmaktadır. Her soruya Kesinlikle “Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum ve Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde cevap verilebilmektedir. Biz Özçetin'in geliştirdiği ölçeği genel popülasyona uygulayacağımız için bazı sorular üzerinde değişiklik yaptık. GFA, iki bölümden oluşmaktaydı.

İlk bölüm bireylerin yaşı, cinsiyeti, eğitim durumu ve kronik hastalıklarını sorgulayan bölüm; ikinci bölüm ise gürültü farkındalığını araştıran 29 sorudan oluşan bölümdü. Soruların anlaşılabilirliğini, içeriğini ve görünüş geçerliliğini sağlamak için veri toplamadan önce bir pilot çalışma yaptık. Pilot çalışma 15 katılımcı üzerinde yürütüldü ve sorulara ilişkin yorumlar istendi. Pilot çalışmanın ardından sorular gözden geçirilerek yeniden düzenlendi. Pilot çalışma verileri çalışmaya dahil edilmedi.

İstatistiksel Analiz

İstatistiksel analiz için SPSS 21 yazılımı kullanıldı. Araştırma, tanımlayıcı metodolojiye sahip olduğu için herhangi bir istatistiksel analiz gerçekleştirilmedi. Tanımlayıcı istatistikler n, yüzde (%), ortalaması±ss veya ortanca (min-max) ile sunuldu.

Bulgular

Katılımcıların 65'i (%45,5) erkek, 78'i (%54,5) kadındı. En yaygın katılımcı yaş grubu, 110 (%76,9) katılımcı ile 19-39 yıl arasındaydı. En yaygın katılımcı eğitim durumu, 101 (%70,6) katılımcı ile ön lisans- lisans idi. Katılımcıların 3'ü (%2,1) kronik hastalığa sahipti. Katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim durumu ve kronik hastalıkları Tablo 1'de sunuldu.

Tablo 1: Katılımcıların Kronik Hastalık, Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumları

Parametreler	n	%	
Cinsiyet	Erkek	65	45,5
	Kadın	78	78,0
Yaş	0-13 arası	3	2,1
	14-18 arası	15	10,5
	19-39 arası	110	76,9
	40-59 arası	13	9,1
	60-79 arası	2	1,4
Eğitim Durumu	İlkokul	2	1,4
	Ortaokul	3	2,1
	Lise	23	16,1
	Ön lisans- Lisans	101	70,6
	Yüksek Lisans- Doktora	14	9,8
Kronik hastalık	Toplam	3	2,1

Katılımcılar en yüksek doğru cevabı 4. soruya (mutlu sağlıklı ve huzurlu bir hayat için gürültüyü azaltmak gerekir) verdi (%83,2). Bu soru aynı zamanda katılımcıların en yüksek oranda aynı cevabı verdiği soruydu. Katılımcılar en yüksek yanlış cevabı 28. soruya (kulak çınlaması normaldir. Herkeste olabilir herhangi bir sağlık sorunu teşkil etmez) verdi (%21,78). Katılımcıların sorulara verdikleri doğru cevap oranlarının ortalaması ise %57,05 idi. Katılımcıların GFA'ya vermiş oldukları cevaplar Tablo 2'de sunuldu.

Tablo 2: Katılımcıların Gürültü Farkındalık Anketine Vermiş Oldukları Cevaplar

No	Anket soruları	Katılıyorum n (%)	Kısmen Katılıyorum n (%)	Kararsızım n (%)	Kısmen Katılmıyorum n (%)	Katılmıyorum n (%)
1	Dünyada gürültü kirliliği yoktur	12 (%7,6)	5 (%3,5)	6 (%4,2)	9 (%6,3)	111 (%77,6)
2	Uzayda gürültü kirliliği yoktur	39 (%27,3)	16 (%11,2)	56 (%39,2)	11 (%7,7)	21 (%14,7)
3	İnsan sağlığı açısından gürültü işitme sağlığının bozulmasına risk oluşturan faktörlerden biridir	106 (%74,1)	15 (%10,5)	5 (%3,5)	6 (%4,2)	11 (%7,7)
4	Mutlu sağlıklı ve huzurlu bir hayat için gürültüyü azaltmak gerekir	119 (%83,2)	11 (%7,7)	4 (%2,8)	3 (%2,1)	6 (%4,2)
5	İnsanlar işitme sağlıklarını gürültü yüzünden kaybetmektedir	75 (%52,4)	39 (%27,3)	19(%13,2)	7 (%4,9)	3 (%2,1)
6	Bugün gürültünün neden olduğu işitme bozuklukları çok önemli olmasa bile, gelecekte çok önemli bir sağlık problemi gündemi olacaktır	94 (%65,7)	30 (%21,0)	9 (%6,3)	4 (%2,8)	6 (%4,2)
7	Çevremizde var olan gürültüleri algılamak ve bilinçlenmek eğitim sayesinde olur	93 (%65,9)	24 (%16,8)	16 (%11,2)	3 (%2,1)	7 (%4,9)
8	Teknoloji olmasa; gürültü olmaz	14 (%9,8)	29 (%20,3)	28 (%19,6)	22 (%15,4)	50 (%35,0)
9	İnsan olmazsa; gürültü olmaz	35 (%24,5)	24 (%16,8)	26 (%18,2)	25 (%17,5)	33 (%23,1)
10	İşitme sağlığının bozulması için gürültüye bir anlık maruz kalmak bile yeterlidir	50 (%35,0)	38 (%26,6)	25 (%17,5)	12 (%7,6)	18 (%12,6)
11	Günümüzde oluşan gürültü sorunları gelecek kuşaklar için tehdit oluşturmaktadır	90 (%62,9)	31 (%21,7)	11 (%7,7)	6 (%4,2)	5 (%3,5)
12	Gürültü kirliliği kırsal bölgeden toplu yaşam alanlarına geçtikçe artar	106 (%74,1)	16 (%11,2)	14 (%9,8)	5 (%3,5)	2 (%1,4)
13	Teknoloji firmaları gelecekte gürültü nedeniyle sağlığımızın bozulmaması için daha sessiz çalışan ürünler üretmek için çalışmalar yapmaktadır	71 (%49,7)	38 (%26,6)	21 (%14,7)	8 (%5,6)	5 (%3,5)
14	Devletin çevre gürültüsüne yönelik yasaklamaları ya da tedbirleri olmalıdır	103 (%72,0)	24 (%16,8)	12 (%7,6)	2 (%1,4)	2 (%1,4)

Tablo 2: (Devam) Katılımcıların Gürültü Farkındalık Anketine Vermiş Oldukları Cevaplar

15	Gürültü sorunlarının belirlenmesi ve azaltılması için eğitim yapılandırılması gerekmektedir	111 (%77,6)	18 (%12,6)	10 (%7,0)	3 (%2,1)	1 (%0,7)
16	Doğal yapıyı ve çevreyi koruyarak gürültüyü azaltmak mümkündür	85 (%59,4)	37 (%25,9)	10 (%7,0)	8 (%5,6)	3 (%2,1)
17	Gelecek kuşaklar için gürültü sorununa önem vermeliyiz	118 (%82,5)	16 (%11,2)	5 (%3,5)	1 (%0,7)	3 (%2,1)
18	Gürültülü ortam insanın ruh sağlığını bozulmasına sebep olabilir	113 (%79,0)	21 (%14,7)	3 (%2,1)	3 (%2,1)	3 (%2,1)
19	Gürültünün giderek artması tüm canlıları etkiler	111 (%77,6)	19 (%13,3)	6 (%4,2)	3 (%2,1)	4 (%2,8)
20	Gürültü; su, hava, toprak kirliliği gibi önemli bir çevre kirliliği türüdür.	102 (%71,3)	23 (%16,1)	10 (%7,0)	3 (%2,1)	5 (%3,5)
21	Diğer kirlilik türlerine göre en yaygın olanı, en çok insanı etkileyeni ve çözümlenmesi en zor olanı gürültü kirliliğidir	55 (%38,5)	34 (%23,8)	29 (%20,3)	17 (%11,9)	8 (%5,6)
22	Aşırı gürültü sonucunda işitme kayıpları oluşmaktadır	95 (%66,4)	31 (%21,7)	12 (%7,6)	1 (%0,7)	4 (%2,8)
23	Gürültünün insan aktiviteleri, özellikle iş performansı üzerindeki etkileri de çok fazladır	93 (%65,0)	39 (%27,3)	8 (%5,6)	2 (%1,4)	1 (%0,7)
24	Teknolojinin gelişmesi ile gürültü problemi oluşmaktadır	75 (%52,4)	35 (%24,5)	17 (%11,9)	9 (%6,3)	7 (%4,9)
25	Gürültüden ekosistemin etkilendiği bir gerçektir	85 (%59,4)	27 (%18,9)	26 (%18,2)	4 (%2,8)	1 (%0,7)
26	Ülkemizde gürültüye yönelik çeşitli yönetmelik ve standartlar mevcuttur	45 (%31,5)	37 (%25,9)	37 (%25,9)	15 (%10,5)	9 (%6,3)
27	Kulak çınlaması işitme kaybının bir belirtisidir	44 (%30,8)	28 (%19,6)	44 (%30,8)	16 (%11,2)	11 (%7,7)
28	Kulak çınlaması normaldir. Herkeste olabilir herhangi bir sağlık sorunu teşkil etmez	20 (%14,0)	30 (%21,0)	45 (%31,5)	17 (%11,9)	31 (%21,7)
29	Gürültülü yerlerde kulaklık takılması sağlığınıza olan zararlarınızı azaltır	62 (%43,4)	31 (%21,7)	26 (%18,2)	9 (%6,3)	15 (%10,5)

Tartışma

İstenmeyen ve hoş gitmeyen yüksek şiddette sesler olarak tanımlanan gürültü, bir ses enerjisi kompleksidir. Ses ise titreşimler sonucu oluşan mekanik dalgaların boyuna yayılması ile iletilir (Radi ve Rasmussen, 2013). Dolayısı ile ses, yayılmak için ortama ihtiyaç duyar. Anketimizin ilk 2 sorusu dünyadaki gürültü kirliliği ve sesin uzayda yayılıp yayılmaması ile

ilgiliydi. Katılımcıların çoğunluğu dünyada gürültü kirliliği olduğunu belirtti. Ancak katılımcıların çoğunluğu uzayda gürültü kirliliği olup olmadığı hakkında bildi sahibi değildi. Bu durum çalışmamızda katılımcıların çoğunluğunun (yaklaşık %80) üniversite mezunu olmasına rağmen sesin temel özelliklerini bilmediğini göstermektedir.

Gürültü temel olarak işitme duyusuna zarar vermektedir. Bireylerin iç kulaklarında bulunan silyaları tahrip etmekte ve bireylerde tinnitus, işitme kaybı ve hiperakuzi gibi işitsel sorunlara neden olmaktadır. Bu sorunlar kronik gürültü sonucunda yavaş bir şekilde ortaya çıkabileceği gibi ani gürültüler sonucunda akut olarak da gelişebilmektedir (Wada vd., 2017). Bunun yanında gürültünün insan sağlığına işitsel olmayan etkileri de bulunmaktadır (Basner vd., 2014). Gürültünün işitsel olmayan etkilerinin başında uyku bozukluğu, hipertansiyon, kardiyovasküler hastalıklar ve bilişsel bozulmalar gelmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), toplam nüfusu 340 milyon olan gelişmiş batı ülkelerinde çevresel gürültüye bağlı olarak her yıl 1 milyondan fazla sağlıklı yaşam yılının kaybedildiğini tahmin etmektedir. Anketimizdeki 18 soru (3-6,10,11,13,14,17,19,20-23,25,27,28) işitmenin insan sağlığına etkileri ile ilgiliydi. Katılımcılar bu sorulardan 4. soruya (mutlu sağlıklı ve huzurlu bir hayat için gürültüyü azaltmak gerekir) %83,2 oranında doğru cevap verdi. Bu soru, sağlık ile ilgili olan sorular içerisinde en yüksek oran ile doğru bilinen soruydu. Katılımcılar bu sorulardan 28. soruya (kulak çınlaması normaldir. Herkeste olabilir herhangi bir sağlık sorunu teşkil etmez) ise %21,78 oranında doğru cevap verdi. Bu oran ise sağlık ile ilgili sorular arasında en yüksek yanlış cevaplanan soruydu. Kulak çınlaması (tinnitus), dışardan bir uyarı olmadan işitilen sesler olarak tanımlanmaktadır. Otojenik, vasküler, sistemik ve otoimmün birçok hastalık tinnitusa neden olabilir. Bazı vakalarda ise tinnitusun altında herhangi bir neden bulunamaz ve psikojenik olarak düşünülür. Ancak işitme sistemi oldukça komplekstir ve tinnitusun en yaygın nedenleri periferik veya santral yollarda oluşan patolojilerdir. Bu nedenle özellikle gürültü maruziyeti olan bireylerde tinnitus, işitme kaybının erken belirteci olarak kabul edilir (Griest vd., 1998). Benzer olarak işitme kaybı olan tinnitus hastalarında ise bireylere tinnitus tedavisi olarak işitme cihazı önerilir. Bu nedenle tinnitus, normal bir durum değildir ve birçok hastalığın semptomu olabilir. Sağlık ile ilgili diğer sorulara ise katılımcılar %82,5-%30,8 arasında doğru cevap verdi. Benzer olarak ikinci en yanlış cevaplanan soru yine tinnitus ile ilgili olan 27. soruydu.

Sanayinin ve teknolojinin gelişmesi endüstriyel gürültü kavramını ortaya çıkarmıştır. Endüstriyel gürültüye bağlı işitme kayıpları, yaşlılığa bağlı işitme kayıplarının ardından en yaygın görülen işitme kaybı türüdür (Natarajan vd., 2023). Ancak bu oranın aksine, tarihte kaydedilen en yüksek gürültü seviyesi sanayi veya teknoloji ile ilgili değil, doğal bir olaydan

kaynaklanmaktadır. 1883 yılında Endonezya'nın Java ve Sumatra adalarında patlayan Krakatoa yanardağının 310 dB SPL şiddetinde gürültü ürettiği tahmin edilmektedir. Yanardağdan 3.000 mil uzakta bile patlamanın silah patlaması şeklinde hissedildiği belirtilmektedir (AOA, 2024). 145 dB SPL'nin canlılarda akustik travmaya yol açtığı düşünüldüğünde patlamanın insanlarda yaratacağı zarar tahmin edilebilmektedir. Dolayısıyla sanayi ve teknolojinin gelişmesi endüstriyel gürültü kavramını ortaya çıkarmış ve gürültü kirliliğini artırmış olabilir. Ancak gürültü kirliliğinin sadece sanayi ile ortaya çıktığı söylenemez. Anketimizdeki 4 soru (8,9,12,24) gürültünün sanayi-teknoloji nedeniyle mi oluştuğunu sorguluyordu. Katılımcılar bu sorulara %74,1- %23,1 arasında doğru cevap verdi. Katılımcıların en fazla yanıldığı soru 9. (insan olmazsa; gürültü olmaz) sorusuydu. Bu oran, katılımcıların gürültüyü sadece insanlardan kaynaklanıyor zannetmesi ile açıklanabilir.

Gürültüye bağlı işitme kaybının yaygınlığı oldukça fazladır. Dünya popülasyonunun yaklaşık %5'inde gürültüye bağlı işitme kaybı bulunmaktadır (Natarajan vd., 2023). Diğer taraftan, gürültüye bağlı işitme kaybı en kolay önlenebilir işitme kaybı türüdür. Bu önleme kulak tıkacı kullanma, vardiyalı çalışma sistemi ve erken müdahale ile kolaylıkla gerçekleştirilebilir. Ancak bu önlemlerin alınabilmesi için temelde eğitim ve bilinçlendirme gereklidir. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği kuralları ve işçilerin ve işverenlerin hakları yasalar ile güvence altına alınmalıdır. Bu kapsamda ülkemizde de birçok yasa ve yönetmelik bulunmaktadır. Yönetmelik kapsamında işyerlerindeki gürültü seviyesi Lex:80 dB'yi geçiyorsa işyerinde kulak tıkacı bulundurulmalı; Lex:85 dB'yi geçiyorsa işçiler kulak tıkaçını kullanmalı ve işveren işçileri denetlemelidir (Laçiner, 2014). Anketimizde 5 soru (7,15,16,26,29), gürültü ve etkilerinin engellenmesi ile ilgiliydi. Katılımcılar bu sorulara %77,6- %31,5 oranında doğru cevap verdi. Katılımcıların en fazla yanıldığı soru 26. (ülkemizde gürültüye yönelik çeşitli yönetmelik ve standartlar mevcuttur) sorusuydu. Katılımcıların bu soruya genellikle yanlış cevap vermesi, katılımcıların yasal haklarını bilmediğinin bir göstergesidir. Bu konuda daha fazla bilinçlendirme kampanyası, kamu spotu ve eğitim düzenlenmesi işçilerin kendi haklarını öğrenmesinde faydalı olabilir.

Sonuç

Çalışmamızda, katılımcıların çoğunluğunun üniversite mezunu olmasına rağmen, gürültü farkındalık ve bilgi düzeylerinin beklenenden düşük olduğunu gözlemledik. Bu durum, genel bir farkındalık eksikliği olduğunu ve gürültünün sağlık üzerindeki olumsuz etkilerinin yeterince anlaşılmadığını göstermektedir. Gürültü kaynaklı sağlık sorunlarının önlenmesi ve toplumun

genel sağlığının iyileştirilmesi için gürültü farkındalığının artırılması önemlidir. Kampanyalar, eğitimler, projeler ve reklamlar ülkemizde gürültü farkındalığının artırılması için kullanılabilir.

Etik Beyan: Çalışma için Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulundan etik izin alındı (2024/05 Karar no:52).

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Yazar Katkıları: Fikir: NY, ES; Tasarım/Dizayn: ES; Denetleme: NY; Veri toplanması ve/veya işleme: TK, DMY, TT, ABŞ, TAA; Analiz ve/veya yorum: ES; Literatür Taraması: ES, TT, TAA; Yazıyı yazan: ES; Eleştirel inceleme: NY.

Hakem Değerlendirmesi: İç/Dış bağımsız.

Kaynaklar

- Amerikan Odyoloji Akademisi (AOA). (2024). The Loudest Known Sound Ever. Erişim: <https://www.audiology.org/the-loudest-known-sound-ever/> (Erişim Tarihi: 26.04.2024).
- Basner, M., Babisch, W., Davis, A., Brink, M., Clark, C., Janssen, S., & Stansfeld, S. (2014). Auditory and non-auditory effects of noise on health. *Lancet (London, England)*, 383(9925), 1325–1332. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(13\)61613-X](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(13)61613-X)
- Fritsch, L., Brown, A. L., Kim, R., & Schwela, D. H., Kephelopoulos S. (2011). Burden of disease from environmental noise. Bonn: World Health Organization.
- Griest, S. E., & Bishop, P. M. (1998). Tinnitus as an early indicator of permanent hearing loss. A 15 year longitudinal study of noise exposed workers. *AAOHN J*, 46(7), 325–329.
- Laçiner, V. (2014). İş Sağlığı ve Güvenliği Hukukunda Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunması. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Dergisi*, 20(1), 749–766.
- Natarajan, N., Batts, S., & Stankovic, K. M. (2023). Noise-Induced Hearing Loss. *J Clin Med*, 12(6), 2347. <https://doi.org/10.3390/jcm12062347>
- Özçetin, Z. (2020). Gürültü farkındalığında mimarlık öğrencileri üzerinden bir araştırma. *Euroasia Journal of Mathematics, Engineering, Natural & Medical Sciences*, 7(9), 125-139.
- Radi, H.A., Rasmussen, J.O. (2013). Principles of Physics. Undergraduate Lecture Notes in Physics. Springer.
- Wada, T., Sano, H., Nishio, S. Y., Kitoh, R., Ikezono, T., ... Usami, S. I. (2017). Differences between acoustic trauma and other types of acute noise-induced hearing loss in terms of treatment and hearing prognosis. *Acta Otolaryngol*, 137(sup565), 48–52. <https://doi.org/10.1080/00016489.2017.1297899>
- Yılmaz, O., Yılmaz, N., & Söylemez, E. (2022). Gürültüye bağlı işitme kayıpları. US Akademi.